Kinh Quán Chiếu Vô Thường [Dịch từ Kinh Pháp Cú trong Hán Tạng] (HT Thích Nhất Hạnh dịch)

Kinh Pháp Cú — các bản dịch & giảng giải

Kinh Quán Chiếu Vô Thường (Thiền Sư Thích Nhất Hạnh dịch từ kinh Pháp Cú trong Hán Tạng) Kinh thứ 1 1. Ý thức là mình vừa ngủ dậy thì nên mở tâm vui mừng. Hãy lắng nghe những lời sau đây ghi chép lại giáo lý của Bụt. 2. Tất cả các hành đều vô thường, tất cả đều là những cái đã được hình thành và đều sẽ phải suy yếu. Hễ có sinh là phải có diệt. Vượt thoát được cái sinh cái diệt ấy là hạnh phúc lớn. 3. Như người thợ gốm sử dụng khuôn và đất sét để nặn ra các vật dụng, tất cả những gì được tạo tác ra cuối cùng cũng đều phải bị hư hoại. Mạng sống con người cũng thế. 4. Như con sông chảy xiết, đi mà không trở lại, mạng sống con người cũng như

thế, một khi đi qua thì không trở về, già đi thì không trẻ trở lại. 5. Như kẻ mục đồng cầm gậy lùa bò đi ăn cỏ, cái già và cái chết cũng lùa mạng sống của chúng ta đi về nẻo chết. 6. Bất cứ ai, bất cứ là nam hay là nữ, bất cứ thuộc dòng họ nào, trăm ngàn như một, dù có chất chứa tài sản nhiều cách mấy cũng không ai thoát khỏi sự suy tàn. 7. Mỗi ngày mỗi đêm, sinh mạng tự giảm xuống, tuổi thọ cứ tiêu hao dần dần cho đến hết, như nước cạn trong hồ. 8. Cái còn dù có dài lâu cách mấy cuối cùng cũng phải trở thành cái hết, cái cao trở thành cái thấp, cái phối hợp đi tới cái ly tan, cái sinh đưa tới cái tử.

9. Các loài chúng sanh thường xung đột với nhau, do đó mà mạng sống bị tan vỡ, tùy theo hành động của mình mà bị sa đọa hoặc nhận chịu tai ương hoặc thừa hưởng phúc báo. 10. Tuổi già phải gánh chịu đau nhức, khi chết, trước khi tâm thức lìa bỏ thân xác thì lại bị sự tham tiếc gia đình ràng buộc như nơi chốn tù ngục, như vậy thì không thể chấm dứt được luân hồi trong thế gian. 11. Thương biết bao nhiêu! Khi tuổi già đến, nhan sắc biến đổi, suy tàn, ít có điều như ý, tuổi già chỉ thấy dẫm chân tại chỗ.

12. Dù có sống tới một trăm tuổi rồi cũng phải chết, tuổi già hay trở nên ngán ngẩm, bệnh tật liên miên cho đến hết đời.

13. Ngày hôm nay đã qua, mạng sống

theo đó mà rút ngắn lại, tình trạng giống tình trạng con cá thiếu nước, còn có cái vui gì? 14. Tuổi già thì nhan sắc tàn phai, bệnh tật hủy hoại cơ thể, hình hài suy yếu hư nát, tất nhiên phải chết. 15. Thân này cần được sử dụng như thế nào? Từ đó chảy ra những chất bất tịnh, bị bệnh tật đưa vào tình trạng khốn đốn. Cái nạn già và chết luôn luôn có đó. 16. Cứ mặc ý phóng túng trong vòng tham dục thì những điều trái với đạo lý càng ngày càng dồn chứa thêm. Chưa từng thấy cái nghe về sự vô thường biến thiên của vạn pháp cho nên người ta không biết là thọ mạng cũng vô thường. 17. Dù có con cháu, dù có cha anh ở đấy đi nữa thì khi thần chết đến mời, không

người thân nào có thể nương tựa giúp giữ mình ở lại. 18. Đêm ngày kiêu mạn, lười biếng, cho đến già rồi vẫn còn giữ thói dâm dật, có của mà không chịu chia sẻ cho kẻ thiếu thốn, chẳng biết vâng làm theo lời Bụt dạy, chính những cái thói xấu ác này sẽ

làm hại chính mình. 19. Dù có đi trốn tới một địa phương nào đi nữa, trên không trung, dưới đáy biển hay trong hốc núi cũng không thể nào thoát được cái chết. 20. Sự việc xảy ra như đã xảy ra trong hiện tại, là do tự ta gây ra, sự việc sẽ xảy ra trong tương lai cũng thế, là do tự ta cả. Con người lâm vào tình trạng nhiễu loạn thảm thương như thế cho nên cứ phải mãi mãi đi tới với nỗi lo âu về cái già và cái

chết.

21. Biết được như thế ta phải cương quyết tự thanh tịnh hóa thân tâm và làm khô cạn chất liệu luân hồi. Vị khất sĩ làm được như vậy mới mong thoát được vòng vây của binh đội ma vương và vượt thoát được lưới sinh tử. Vô thường phẩm Pháp Cú kinh đệ nhất Kinh Quán Chiếu Vô Thường 2

1. Ý thức là mình vừa ngủ dậy thì nên mở tâm vui mừng. Hãy lắng nghe những lời sau đây ghi chép lại giáo lý của Bụt. 2. Tất cả các hành đều vô thường, tất cả đều là những cái đã được hình thành và đều sẽ phải suy yếu. Hễ có sinh là phải có

diệt. Vượt thoát được cái sinh cái diệt ấy là hạnh phúc lớn. 3. Như người thợ gốm sử dụng khuôn và đất sét để nặn ra các vật dụng, tất cả những gì được tạo tác ra cuối cùng cũng đều phải bị hư hoại. Mạng sống con người cũng thế. 4. Như con sông chảy xiết, đi mà không trở lại, mạng sống con người cũng như thế, một khi đi qua thì không trở về, già đi thì không trẻ trở lại. 5. Như kẻ mục đồng cầm gậy lùa bò đi ăn cỏ, cái già và cái chết cũng lùa mạng sống của chúng ta đi về nẻo chết. 6. Bất cứ ai, bất cứ là nam hay là nữ, bất cứ thuộc dòng họ nào, trăm ngàn như một, dù có chất chứa tài sản nhiều cách mấy cũng không ai thoát khỏi sự suy tàn.

7. Mỗi ngày mỗi đêm, sinh mạng tự giảm xuống, tuổi thọ cứ tiêu hao dần dần cho đến hết, như nước cạn trong hồ. 8. Cái còn dù có dài lâu cách mấy cuối cùng cũng phải trở thành cái hết, cái cao trở thành cái thấp, cái phối hợp đi tới cái ly tan, cái sinh đưa tới cái tử. 9. Các loài chúng sanh thường xung đột với nhau, do đó mà mạng sống bị tan vỡ, tùy theo hành động của mình mà bị sa đọa hoặc nhận chịu tai ương hoặc thừa hưởng phúc báo. 10. Tuổi già phải gánh chịu đau nhức, khi chết, trước khi tâm thức lìa bỏ thân xác thì lại bị sự tham tiếc gia đình ràng buộc như nơi chốn tù ngục, như vậy thì không thể chấm dứt được luân hồi trong thế gian.

11. Thương biết bao nhiêu! Khi tuổi già đến, nhan sắc biến đổi, suy tàn, ít có điều như ý, tuổi già chỉ thấy dẫm chân tại chỗ. 12. Dù có sống tới một trăm tuổi rồi cũng phải chết, tuổi già hay trở nên ngán ngẩm, bệnh tật liên miên cho đến hết đời. 13. Ngày hôm nay đã qua, mạng sống theo đó mà rút ngắn lại, tình trạng giống tình trạng con cá thiếu nước, còn có cái vui gì? 14. Tuổi già thì nhan sắc tàn phai, bệnh tật hủy hoại cơ thể, hình hài suy yếu hư nát, tất nhiên phải chết. 15. Thân này cần được sử dụng như thế nào? Từ đó chảy ra những chất bất tịnh, bị bệnh tật đưa vào tình trạng khốn đốn. Cái nạn già và chết luôn luôn có đó.

16. Cứ mặc ý phóng túng trong vòng tham dục thì những điều trái với đạo lý càng ngày càng dồn chứa thêm. Chưa từng thấy cái nghe về sự vô thường biến thiên của vạn pháp cho nên người ta không biết là thọ mạng cũng vô thường. 17. Dù có con cháu, dù có cha

anh ở đấy đi nữa thì khi thần chết đến mời, không người thân nào có thể nương tựa giúp giữ mình ở lại. 18. Đêm ngày kiêu mạn, lười biếng, cho đến già rồi vẫn còn giữ thói dâm dật, có của mà không chịu chia sẻ cho kẻ thiếu thốn, chẳng biết vâng làm theo lời Bụt dạy, chính những cái thói xấu ác này sẽ làm hại chính mình. 19. Dù có đi trốn tới một địa phương nào đi nữa, trên không trung, dưới đáy biển

hay trong hốc núi cũng không thể nào thoát được cái chết. 20. Sự việc xảy ra như đã xảy ra trong hiện tại, là do tự ta gây ra, sự việc sẽ xảy ra trong tương lai cũng thế, là do tự ta cả. Con người lâm vào tình trạng nhiễu loạn thảm thương như thế cho nên cứ phải mãi mãi đi tới với nỗi lo âu về cái già và cái chết.

21. Biết được như thế ta phải cương quyết tự thanh tịnh hóa thân tâm và làm khô cạn chất liệu luân hồi. Vị khất sĩ làm được như vậy mới mong thoát được vòng vây của binh đội ma vương và vượt thoát được lưới sinh tử. Vô thường phẩm Pháp Cú kinh đệ nhất

Bài kệ 1
Thùy miên giải ngụ
Nghi hoan hỉ tư
Thính ngã sở thuyết
Soạn kí Phật ngôn
Bài kệ 2
Sở hạnh phi thường
Vị hưng suy Pháp
Phu sanh triếp tử
Thử diệt vi lạc
Bài kệ 3
Thí như đào gia
Duyên thực tác khí
Nhất thiết yếu hoại
Nhân mạng diệc nhiên
Bài kệ 4
Như hà sử lưu
Vãng nhi bất phản
Nhân mạng như thị
Thệ giả bất hoàn
Bài kệ 5
Thí nhân thao trượng
Hành mục thực ngưu
Lão tử do nhiên
Diệc dưỡng mạng khứ
Bài kệ 6

Thiên bách phi nhất
Tộc tính nam nữ
Trữ tụ tài sản
Vô bất suy tang
Bài kệ 7
Sanh giả nhật dạ
Mạng tự công tước
Thọ chi tiêu tận
Như huỳnh xuyên thủy
Bài kệ 8
Thường giả giai tận
Cao giả diệc đọa
Hợp hội hữu ly
Sanh giả hữu tử
Bài kệ 9
Chúng sanh tướng khắc
Dĩ tang kỳ mạng
Tùy hành sở đọa
Tự thọ ương phước
Bài kệ 10
Lão kiến khổ thống
Tử tức ý khứ
Lạc gia phược ngục
Tham thế bất đoạn
Bài kệ 11
Đốt ta lão chí
Sắc biến tác mạo
Thiểu thời như ý
Lão kiến đạo tạ
Bài kệ 12
Tuy thọ bách tuế
Diệc tử quá khứ
Vi lão sở yếm
Bệnh điều chí tế
Bài kệ 13
Thị nhật dĩ quá
Mạng tức tùy giảm
Như thiểu thủy ngư
Tư hữu hà lạc

Bài kệ 14
Lão tắc sắc suy
Sở bệnh tự hoại
Hình bại hủ hủ
Mạng chung tự nhiên
Bài kệ 15
Thị thân hà dụng
Hằng lậu xú xứ
Vi bệnh sở khốn
Hữu lão tử hoạn
Bài kệ 16
Thị dục tự tứ
Phi pháp thị tăng
Bất kiến văn biến
Thọ mạng vô thường
Bài kệ 17
Phi hữu tử thị
Diệc phi phụ huynh
Vi tử sở bách
Vô thân khả hỗ
Bài kệ 18
Trú dạ mạn nọa
Lão bất chỉ dâm
Hữu tài bất thí
Bất thọ Phật ngôn
Hữu thử tứ tệ
Vi tự xâm khi
Bài kệ 19
Phi không phi hải trung
Phi nhập sơn thạch gian
Vô hữu địa phương sở
Thoát chi bất thọ tử
Bài kệ 20
Thị vụ thị ngô tác
Đương tác lệnh trí thị
Nhân vi thử táo nhiễu
Lý tiễn lão tử ưu
Bài kệ 21
Tri thử năng tự tịnh

Như thị kiến sanh tận
Tỳ-kheo yếm ma binh
Tùng sanh tử đắc độ

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.